

1. « ΤΕΛΟΣ ΟΙ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ »

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 15/03/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 15/03/2026

Σελίδα: 1

«ΤΟ ΒΗΜΑ» ΣΤΟ «EUROGROUP ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ» – ΟΙ ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

«Τέλος οι βεβαιότητες»

«Κόκκινος συναγερμός» χτύπησε στις Βρυξέλλες στη συνεδρίαση του Eurogroup, την τρίτη με πρόεδρο τον Κυριάκο Πιερρακάκη και πρώτη από

την έναρξη του πολέμου στο Ιράν. Είναι χαρακτηριστικό ότι την ίδια μέρα οι τιμές του πετρελαίου αυξομειώθηκαν ασύμμετρα σε διάστημα

λίγων ωρών. «Το Βήμα» κατέγραψε το κλίμα, τους προβληματισμούς και τους φόβους που επικρατούσαν στο κτήριο Justus Lipsius λόγω του πολέ-

μου στη Μέση Ανατολή. «Η πεποίθη-ση ότι η ασφάλεια, η σταθερότητα και η οικονομική ευημερία της Ευρώπης μπορούν να θεωρούνται δεδομένες

δεν ισχύει πλέον» αναφέρθηκε χαρακτηριστικά. Ποια είναι τα αντίμετρα που σχεδιάζονται και ποια είναι τα σενάρια για το τέλος του πολέμου.

ΜΙΛΟΥΝ

Μπάστιαν Γκίγκριτς

Επικεφαλής Ινστιτούτου IISS

Αρμιν Λάσσετ

Πρόεδρος Επιτροπής
Εξωτερικών Υποθέσεων
της Μπούντεσταγκ

Στίβεν Εβερτς

Πρόεδρος Ινστιτούτου EUISS

Αράς Αζίζι

Ιστορικός, Πανεπιστήμιο Γέιλ

Γκούντραμ Βολφ

Αναλυτής Ινστιτούτου Bruegel

ΓΡΑΦΟΥΝ

Βασιλική Γεωργιάδου

Καθηγήτρια Παντείου Παν/μίου

Μιχάλης Κρητικός

Κύριος ερευνητής

ΕΛΙΑΜΕΠ

Σπύρος Λίτσας

Καθηγητής Παν/μίου
Μακεδονίας

Δ. Κρουσιάλλη, Αντ. Καρακούσης,
Στρ. Αγγελής, Ν. Μαρκάτος, Δ. Σκλήρης,
Μ. Καραταράκης, Μ. Παπαθανασίου,
Κ. Παπαδής, Μ. Τράτσα, Αγ. Μάρκου,
Κ. Ντελέζος, Τ. Μαντικίδης,
Γ. Μανέττας, Αλ. Καψύλης
→ ΣΕΛ. 4, 6-12, 14-15, ΟΤ ΣΕΛ. 3-9, 12, 14-15

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ Π. Κασφίκης, Επ. Αναστασοπούλου

4

Ο Γ' Πόλεμος του Κόλπου

Τα στρατόπεδα και η επόμενη μέρα

Donald: "WAR IS OVER!!!"

Ντόναλντ: «Ο πόλεμος τελείωσε»

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΚΚΙΟΣ

Τα σενάρια για το τέλος

Η «εκδρομή» στο Ιράν που υποσχέθηκε ο Τραμπ δεν φαίνεται να έχει εύκολη διέξοδο για κανέναν - Οι εκτιμήσεις για την πορεία της σύγκρουσης που αλλάζει τον χάρτη της Μέσης Ανατολής

« ιαθέτουμε ασύγκριτη δύναμη πυρός, απεριόριστα πυρομαχικά και πάρα πολύ χρόνο» διακήρυξε ο Ντόναλντ Τραμπ την περασμένη Παρασκευή, προειδοποιώντας τα «παρανοϊκά καθήκοντα» στην Τεχεράνη ότι δεν έχουν δει ακόμα τα χειρότερα. Ουδείς αμφιβάλλει για την ισχύ της αμερικανικής πολεμικής μηχανής στη Μέση Ανατολή, πόσω μάλλον όταν συνδυάζεται με εκείνη του Ισραήλ έναντι του Ιράν. Όμως τα πυρομαχικά εξαντλούνται πιο γρήγορα από όσο κατασκευάζονται, ενώ ο χρόνος δεν λειτουργεί υπέρ των ΗΠΑ και των συμμάχων τους. Η «εκδρομή» στο Ιράν που υποσχέθηκε ο Τραμπ εισήλθε στην τρίτη εβδομάδα χωρίς να διαφαίνεται αίσιο τέλος για την πολεμική περιπέτεια, με την οποία διαφωνούσαν εξ αρχής οι περισσότεροι αμερικανοί πολίτες, σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις. Και όσο περνούν οι μέρες ο λογαριασμός μεγαλώνει.

Οι αντοχές της Τεχεράνης
Τέσσερα είναι τα επικρατέστερα σενάρια για το τέλος του πολέμου. Το πρώτο, που ήταν και το πιο αισιόδοξο, προέβλεπε ότι εν μέσω των αμερικανοϊσραηλινών βομβαρδισμών ο ιρανικός λαός θα έβγαινε στους δρόμους και θα ανέτρεπε το «αποκρυσταλλωμένο» καθεστώς των μουλάδων. Όμως, οι βόμβες που σκότωσαν τον αγατολάχ Αλί Χαμενέι και μεγάλο μέρος της

στρατιωτικής ηγεσίας την πρώτη ημέρα του πολέμου δεν τσάκισαν τη ραχοκοκαλιά του καθεστώτος. Ο κόσμος έμεινε στα σπίτια του, πολλοί πήραν τα βουνά για να γλιτώσουν από τις βόμβες. Οι Φρουροί της Επανάστασης συσπειρώθηκαν γύρω από τον τραυματιοκίνο γιο του **Μοζταφά Χαμενέι** και προειδοποίησαν πως όποιος τους αμφισβητεί θα οδηγηθεί στην αγχώνη ως προδότης του έθνους.
Το δεύτερο σενάριο, που ήθελε το καθεστώς να ανατρέπεται εκ των έσω και να αναδεικνύεται μια πραγματιστική ηγεσία η οποία δεν θα είχε άλλη επιλογή παρά να υποκύψει γρήγορα στις αξιώσεις των εχθρών του, επίσης διαψεύστηκε στην πράξη. Ο στρατός του Ιράν, που προετοιμαζόταν επί δεκαετίες για μια επίθεση από τον «Μεγάλο και τον Μικρό Σαϊνάν», ανταποδίδει τα πλήγματα προκαλώντας χάος στις χώρες του Κόλπου, ασφυξία στα Στενά του Ορμούζ και ισχυρές αναταράξεις στην παγκόσμια οικονομία, όπως είχε υποσχεθεί, ενώ προσπαθεί να παρασείρει τους Αμερικανούς σε μια χειροαία επίθεση και αναμέτρηση επί ιρανικού εδάφους.
Ο αγώνας αντοχής έχει όρια και για τις δύο πλευρές. Το Ιράν δεν είναι σε θέση να συνεχίζει επί άπειρον τον πόλεμο με την παρούσα μορφή. Ο Λευκός Οίκος θέλει να τελειώσει η σύγκρουση το συντομότερο δυνατό με «απόλυτη νίκη», ακόμα και αν ο Τραμπ ισχυρίζεται

Του Στρατή Αγγελή

πως οι ΗΠΑ βγαίνουν κερδισμένες από την άνοδο των τιμών του πετρελαίου. Οσο σρατό είναι το ενδεχόμενο παράτασης του πολέμου πέραν των δύο-τριών εβδομάδων άλλο τόσο πιθανό είναι να σταματήσουν οι εκτροπάζεις στα τέλη Μαρτίου με κάποιο είδος αμοιβαιότητας κατάπαυση του πυρός, καθώς ο Τραμπ θα ετοιμαζόταν να επισκεφθεί την Κίνα και στο Ισραήλ θα πλησιάζει το εβραϊκό Πάσχα. Σε αυτό το τρίτο σενάριο όλες οι πλευρές θα δηλώσουν ότι νίκησαν. Η Ουάσινγκτον και το Ισραήλ θα μπορούν να πουν ότι κατέστρεψαν το πυρηνικό πρόγραμμα και τον στρατό του Ιράν και η Τεχεράνη ότι αντέξε στην επίθεση ασύγκριτα υπέρτερων δυνάμεων. Στην πράξη, θα είναι μια άνω τελεία στον πόλεμο, με το ιρανικό καθεστώς να έχει μεταλλαχθεί σε ένα επικίνδυνο ζήτημα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.
Αν τα πράγματα εξελιχθούν σύμφωνα με το τρίτο σενάριο, ίσως αναδυθεί μακροπρόθεσμα το τέταρτο, εκείνο της κατάρρευσης και του κατακεραματισμού του Ιράν, ως αποτέλεσμα εμφύλιου ή εθνοκτονικών εξεγέρσεων. Πρόκειται για σενάριο τύπου Σπρίας, όπου ο εμφύλιος διήρκεσε 13 χρόνια, έπληξε στο αίμα τη χώρα και προκάλεσε μια τερά-

στια προσφυγική κρίση. Στην ιρανική εκδοχή του, αυτό το σενάριο αφορά μεγαλύτερους πληθυσμούς και ένα γεωπολιτικό ντόμινο με απρόβλεπτες συνέπειες.
Παρότι οι ΗΠΑ και το Ισραήλ προβάλλουν ένα αραγάς μέτωπο, είναι σαφές ότι τα συμφέροντά τους δεν ταυτίζονται πλήρως στο Ιράν. Η κυβέρνηση **Νετανιάχου** θα ήθελε την ανατροπή του καθεστώτος, την πλήρη εξάντληση και όσο το δυνατόν μεγαλύτερη καταστροφή της χώρας ώστε να απομακρυνθεί για δεκαετίες η ιρανική απειλή, ενώ διάσταση απόψεων υπάρχει και στον Λευκό Οίκο.
Η εξίσωση των πυρομαχικών
Υψηλόβαθμος αξιωματούχος των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών είπε στο «Βήμα» ότι από τη μια πλευρά είναι οι υπηρεσίες πληροφοριών και το Ισραήλ που θέλουν αλλαγή καθεστώτος στο Ιράν και είναι αποφασισμένοι να το πάνε μέχρι τέλους, ενώ από την άλλη βρίσκονται οι εξ απορρήτων σύμβουλοι του Τραμπ **Στιβ Γουίτκοφ** και **Τζάρεντ Κούσνερ**, ο υπουργός Εξωτερικών **Μάρκο Ρούμπιο** και ο υπουργός Ενέργειας **Κρις Ράιτ** που θέλουν να τελειώσει ο πόλεμος. Ανάτατη στρατιωτική πηγή από τις ΗΠΑ είπε στο «Βήμα» ότι υπάρχουν ελλείψεις στα πυρομαχικά και ότι οι αμερικανικές δυνάμεις αναγκάστηκαν να μεταφέρουν στη Μέση Ανατολή υλικό από την Ευρώπη και τη Νότια Κορέα, ενώ σε λίγο θα

μεταφέρουν και από τις ΗΠΑ. Σύμφωνα με την «Washington Post», ο αμερικανικός στρατός μεταφέρει ήδη τμήματα του αντιβαλλιστικού συστήματος THAAD από τη Νότια Κορέα στη Μέση Ανατολή. Πάντως, το τέλος του πολέμου στο Ιράν δεν θα σημαίνει αυτόματα το τέλος του πολέμου στον Λίβανο. Το Ισραήλ φαίνεται αποφασισμένο να καταλάβει το νότιο τμήμα της χώρας μέχρι τον ποταμό Λιτάνι και να ξεριζώσει τη φιλοϊρανική οργάνωση Χεζμπολάχ, ακόμα και αν αυτό προκάλει τη διάλυση του εθνεθνικού πολιτικού και θρησκευτικού μωσαϊκού του Λιβάνου, φέρνοντας τους σίτες σε σύγκρουση με τα υπόλοιπα μουσουλμανικά και χριστιανικά δόγματα. Ένας νέος λιβανέζικος εμφύλιος βρισκείται προ των πυλών της Ευρώπης.
«Δεδωμένου ότι η χώρα σας αποφάσισε να μη μου δώσει το Νομπέλ Ειρήνης, αν και σταμάτησα οκτώ πολέμους, δεν αισθάνομαι πλέον την υποχρέωση να σέφτομαι αποκλειστικά την ειρήνη» είχε δηλώσει ο Ντόναλντ Τραμπ τον Ιανουάριο απευθυνόμενος στην κυβέρνηση της Νορβηγίας. Τώρα ο αμερικανός πρόεδρος έχει στα χέρια του έναν Μεγάλο Πόλεμο, που, όπως και αν τελειώσει, θα αφήσει ισχυρό αποτύπωμα όχι μόνο στην προεδρία του αλλά στη Μέση Ανατολή και σε ολόκληρο τον κόσμο.
Στο ρεπορτάζ συνεργάστηκε ο **Μάνος Καταράρης**.

Ο Γ' ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
Ο ήχος των όπλων στις Βρυξέλλες

Στο «war room» του Eurogroup

Πώς υποδέχθηκαν οι υπουργοί την αστάθεια και τις μεγάλες διακυμάνσεις στις τιμές του πετρελαίου - Κόκκινος συναγερμός για την ενέργεια και τον σχεδιασμό αντιμέτρων

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ, Αποστολή Δημήτρα Κρουστάλλη

Η μετεωρολογική πρόβλεψη έδειχνε 6 βαθμούς Κελσίου και βροχή για την επόμενη μέρα. Το επιβεβαίωσαν και η οδόν με τις χρήσιμες πληροφορίες στο ασανσέρ του ξενοδοχείου, ο καφές θα ήταν μουλτός και υγρός. Τη Δευτέρα 9 Μαρτίου ο ουρανός των Βρυξελλών έκανε τα καπρίτσια του, αποκαλύπτοντας έναν μεσογειακό ήλιο, χωρίς ούτε ένα συννεφάκι να σκιάζει το πρωινό που συγκέντρωνε τους υπουργούς Οικονομικών από τις 21 πρωτεύουσες της ευρωζώνης στον διοικητικό πυρήνα της. Στις 3 το απόγευμα ήταν προγραμματισμένη η μνησια συνεδρίαση του Eurogroup, η τρίτη με πρόεδρο τον **Κυριάκο Πιερρακάκη** και η πρώτη από την έναρξη του πολέμου στο Ιράν. Εκείνο το πρωινό, που μάρα ήταν σκέπασαν τις αγορές πετρελαίου, τα μέλη του Eurogroup και οι συνεργάτες τους παρακολουθούσαν από το ξημέρωμα με αγνία τον δείκτη να ανεβαίνει από τα 103 δολάρια το βαρέλι στα 118 με ανδικές τάσεις και την επικεφαλής του **ΑΝΤ Κριστάλινα Γκεοργκιέβα** να προειδοποιεί όσους χαρσόσουν πολιτική να προετοιμαστούν «για το αδιανόητο» αν η κρίση έχει μεγάλη διάρκεια.

Στο γραφείο του προέδρου του Eurogroup, στον όροφο 50 επειδή η μέτρηση γίνεται σε δεκάδες, άρα κανονικά στον 5ο όροφο του κτιρίου Justus Lipsius, επικρατεί η αναστάτωση της προετοιμασίας μιας ασφυκτικά γεμάτης ημέρας, αλλά καθόλου πανικός. Αν και δεν θα ήταν δύσκολο να αναπτύξει ο χρήστης του αισθήματα εγκλωβισμού σε ένα ορθογώνιο δωμάτιο χωρίς έξοδο στον κεντρικό διάδρομο, με δύο αντικριστές πόρτες στις στενότερες πλευρές του, προς τον προβληματικό σκελετό και προς το γραφείο των μόνιμων συνεργατών του, χωρίς αμφότεροι εξοπλισμένοι με θήρες ασφαλείας που ανοίγουν μόνο με ειδικές κάρτες.

«Παραδόσεις» Βρυξελλών
Το ίδιο το γραφείο του άτυπου αλλά πανίσχυρου Eurogroup μοιάζει να σιγοψιθυρίζει σε όποιον φιλοξενεί «sic transit gloria mundi», σήμερα είσαι, αύριο δεν είσαι. Η επιβίωση του αποθεώνει τη λευκή μελαμίνη και τη λιτή οκανδιναβική αισθητική και η διακόσμηση αποτελείται από τρεις γκραβούρες του Λουίξεμβουργου, της Λισαβώνας και του λιμανιού του Αμστερνταμ. Μοναδικό στολίδι, μια μεγάλη γλάστρα με ένα βαθύπρασino φυτό και το φως από τα παράθυρα. Η θέα βρίσκεται προς

τα κάτω, στο αίθριο, όπου έχει τοποθετηθεί ένα σύμπλεγμα με τις σμπρέλες του Ζογγολόπουλου. Για κάποιον από την Ελλάδα, το απόρρητο του χώρου στον οποίο συζητήθηκαν το «Game over», το «dime out» και το Gredt από το ευρώ είναι σοκαριστικό. Σαν να αποφάσιζαν κάποιον περαστικοί για το μέλλον της χώρας.

Η βρυξελλώτικη υπαλληλία δεν φημίζεται για τον ασκητικό τρόπο ζωής της. Ωστόσο στην κορυφή της πυραμίδας οι παραδόσεις τηρούνται με προσήλωση. Πριν από κάθε Eurogroup στο τραπέζι συσκέψεων του προεδρικού γραφείου παρατίθεται γεύμα με συγκεκριμένη και αναλλοίωτη σύνθεση. Σε αυτή μετέχουν η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας **Κριστίν Λαγκάρντ**, ο επίτροπος Οικονομίας και Παραγωγικότητας **Βάλντις Ντομπρόβσκις**, η επίτροπος για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες **Μαρία Λουίς Αλμπουκέρκι** και ο οικοδεσπότης Κ. Πιερρακάκης. Τα εδέσματα περιλαμβάνουν «γραφειοκρατικά» σάντουιτς σε πλαστικό περιτύλιγμα και καφέδες από το κυκλικό του ορόφου. Πρόκειται για τη συνάντηση προετοιμασίας, στην οποία οι βασικοί παίκτες του Eurogroup αποφασίζουν ποιοι είναι οι εκταίροι στόχοι της επικείμενης συνεδρίασης και πώς θα κατανειμούν τους μεταξύ τους ρόλους.

Την περασμένη Δευτέρα το γεύμα δεν πραγματοποιήθηκε γιατί εκείνη την ώρα μπήκε εκτάκτως στην ατζέντα η τηλεσύνεση του G7 για την ενέργεια, η οποία διήρκεσε λίγο περισσότερο από μία ώρα. Το κεντρικό ερώτημα, όπως προέκυψε από κατοπινά δημοσιεύματα, ήταν αν θα έπρεπε να ριχτούν στην αγορά, όσες χώρες διαθέτουν, μέρος των στρατηγικών τους αποθεμάτων, όπως και έκαναν στη συνέχεια. Εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή υπήρχε αμφιθυμία γιατί οι διακυμάνσεις ήταν μεγάλες. Μέχρι να ξεκινήσει το Eurogroup και να φτάσει η συζήτηση από το ψηφιακό ευρώ στο θέμα της ενέργειας, η

τιμή του πετρελαίου είχε πέσει στα 100 δολάρια το βαρέλι. Και μέχρι να ολοκληρωθεί, περίπου στις 8 το βράδυ, μιάμιση ώρα περισσότερο από το προγραμματισμένο επειδή μιλησαν όλοι οι συμμετέχοντες, που στο μεταξύ έγιναν 27, βρισκόταν στα 84 δολάρια. Με αυτά τα δεδομένα ήταν πολύ δύσκολο να ληφθούν μέτρα, στην αίθουσα δεν υπήρχε ομοφωνία για μέτρα επιδότσης στην αντλία και, όπως αποκάλυψε αργότερα το «Politico», κάποιες χώρες είχαν ήδη ζητήσει από την Κομισιόν εξαιρεση από τη ρήτρα διαφυγής, η οποία την αρνήθηκε. Τα αντανάκλαστα από την ενεργειακή κρίση του 2022, την οποία πυροδότησε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, ενεργοποιήθηκαν αυτόματα στην Ευρώπη. Και στην Ελλάδα το οικονομικό επιτελείο προετοιμάζει παρεμβάσεις ανάλογες εκείνης της περιόδου.

Το τέλος των βεβαιοτήτων
Οι προβλέψεις είναι δύσκολες έτσι όπως εξελίσσεται η κατάσταση στα Στενά του Ορμούζ και ήδη έχει προγραμματιστεί έκτακτο Eurogroup και Eco/Fin στις 27 Μαρτίου. Επειδή ο Απρίλιος είναι μήνας ΔΝΤ, τον Μάιο θα πραγματοποιηθούν δύο συνεδριάσεις των παραπάνω των δύο οργάνων, γενικά το σύστημα

βρίσκεται σε κατάσταση συναγερμού και αν χρειαστεί θα υπάρξουν και εμβόλιμες έκτακτες συνεδριάσεις, ακόμα και με τηλεδιάσκεψη. Το Eurogroup ξεκινά τη συνεδρίαση με την κανονική σύνθεση των 21 μελών της ευρωζώνης και μετά το διόλεγμα προστίθενται οι υπόλοιποι υπουργοί των 27 μελών της ΕΕ. Σε αυτές τις συνθήκες ο πρόεδρος του οργάνου αποφασίζει να συνεδριάσει με τους 27, καθώς αν η τιμή του πετρελαίου υπερβεί τα 100 δολάρια το βαρέλι και διατηρηθεί εκεί για μεγάλο διάστημα, θα επηρεάσει όλες τις χώρες της ΕΕ, ενώ εκτιμάται ότι αν καταστραφούν οι πλατφόρμες εξόρυξης στον Κόλπο, θα είναι σημείο καμπής για την υφήλιο.

«Οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή», επισημάνει ο Πιερρακάκης, «έρχονται να προστεθούν σε μια σειρά πυκνών γεωπολιτικών γεγονότων»

Β Μέχρι να ξεκινήσει το Eurogroup και να φτάσει η συζήτηση από το ψηφιακό ευρώ στο θέμα της ενέργειας, η τιμή του πετρελαίου είχε πέσει στα 100 δολάρια το βαρέλι. Και μέχρι να ολοκληρωθεί, περίπου στις 8 το βράδυ, βρισκόταν στα 84 δολάρια

που, θεωρητικά, σηματοδοτούν το τέλος των ευρωπαϊκών βεβαιοτήτων του χτες. Η πεποίθηση ότι η ασφάλεια, η σταθερότητα και η οικονομική ευμερσία της Ευρώπης μπορούν να θεωρούνται δεδομένες δεν ισχύει πλέον. Σε αυτή τη νέα πραγματικότητα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να περιοριστεί στον ρόλο του διαχειριστή διαδοσικών κρίσεων. Η Ευρώπη οφείλει να κάνει όλα τα αναγκαία βήματα για να ενισχύσει τον ρόλο της. Η ώρα των αποφάσεων είναι τώρα. Ο χρόνος τελειώνει και η ιστορία δεν περιμένει. Η ισχύς της Ευρώπης θα κριθεί από την τόλμη της και από την ικανότητά της να διαμορφώσει το μέλλον της».

Με ψυχραμία στην κρίση
Ως πρόεδρος του Eurogroup ο Πιερρακάκης έπρεπε να αντικατασταθεί στη θέση του έλληνα υπουργού Οικονομικών. Με εισηγήθη του ο **Κυριάκος Μπιστοτάκης** όρισε τον υφυπουργό Οικονομικών **Θάνο Πετραλιά**, έναν τεκνοκράτη εξαιρετικής επάρκειας, ο οποίος ξενότυπος πάνω στο λάττορο του παρακολουθώντας τις τιμές του πετρελαίου και σχεδιάζοντας μέτρα. Κάποια στιγμή χρειάστηκε να αποχωρήσει από το Eurogroup προκειμένου να συμμετάσχει με τηλεσύνδεση στη σύσκεψη για πιθανή λήψη μέτρων που διεξάγονταν εκείνη την ώρα υπό τον Πρωθυπουργό στο Μέγαρο Μαξίμου. Οι ώρες κυλούν στο «κόσμο» για όλους.

Επειδή τα τελευταία χρόνια η Ευρώπη βαδίζει από κρίση σε κρίση, όλοι έχουν γίνει πιο ψυχραμιοί. Παρ' όλα αυτά, ένα γεγονός τούς έχει σηματοποιήσει. Το Eurogroup δεν συνεδριάζει πάντα στο Justus Lipsius, αλλά και στο διπλό κτίριο Eurotop. Εκεί συνέδρασαν τον Ιανουάριο τον Πιερρακάκη για την προμερία του ως προέδρου η Λαγκάρντ και ο Πιερ Γκραμνιέν, ο γενικός διευθυντής του ESM και διάδοχος του Κλάους Ρέγκλινγκ. «This was the room», το είπαν, «αυτή είναι η αίθουσα». Ο Πι-

Ο πόλεμος στον Κόλπο αντρέπει τους ευρωπαϊκούς οικονομικούς σχεδιασμούς με αποτέλεσμα στο Eurogroup να σημάει «κόκκινος συναγερμός»

Ο Γ' ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
Ο ήχος των όπλων στις Βρυξέλλες

ερρακάκης, που είχε ξαναμπει εκεί ως υπουργός Οικονομικών, απόρησε. «Ποια αίθουσα», «Εδώ που μας παροφύσε ο Βαρουφάκης» του απάντησαν. Η συμπεριφορά του τότε υπουργού Οικονομικών της Ελλάδας ήταν τόσο αδιανόητη για τους υπόλοιπους που δεν ήταν αρκετό να τον πετάξουν έξω από τη συνεδρίαση, ακόμα συζητούν ενochλημένοι τα καμώματά του. Η «κλιρονομιά» του Βαρουφάκη θα μπορούσε να είναι ασήκωτη για τους διαδόχους του σε ευρωπαϊκό περιβάλλον, αλλά από τότε η ελληνική οικονομία ανέκαμψε και η δημοσιονομική κρίση έχει μεταφερθεί από την περιφέρεια στην καρδιά της ευρωζώνης, η Φινλανδία βρίσκεται σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, η Γαλλία αντιμετωπίζει μόνιμη δημοσιονομική εκτροπή, ο γερμανός κεντρικός τραπεζίτης μιλά για κονιά ομόλογα. Τα PIGS έφυγαν από τη Μεσόγειο και κυλούνται στις λάσπες της Βόρειας Ευρώπης.

Ο έλληνας πρόεδρος

Αυτό άνοιξε τις προοπτικές για έναν Έλληνα πρόεδρο στο Eurogroup. Με τις παλιές κατηγοριοποιήσεις Βορράς - Νότος, Ανατολή - Δύση, σφιχτοχέρηδες - ανοιχτοχέρηδες, οι πιθανότητες θα ήταν μηδαμινές. Ο Πιερρακάκης δεν είχε μόνο την τύχη με το μέρος του, φρόντισε να αναπτύξει προσωπικές σχέσεις με αρκετούς ομολόγους του, όπως με τον Ισπανό, τον Γάλλο, τον Γερμανό, τον Πορτογάλο και τον Ιρλανδό. Επίσης, διατηρεί στενή σχέση με τη Γκεοργκίεβα και πλέον με τη Λαγκάρντ, την πάντοτε κυρίαρχη προσωπικότητα στο Eurogroup, και στην Ευρώπη. Η σιδηρά κυρία της ΕΚΤ έζησε την ελληνική οικονομική κρίση σε όλο το μεγαλείο της, από τα μέτρα λιτότητας που της έγραψε ο τότε ομόλογός της, «γαλάζιος» υπουργός Οικονομικών σε χαρτοπετσέτα, μέχρι τις νοθεσίες του Βαρουφάκη, ο οποίος τις περιγράφει σκονοτενώς στο βιβλίο

του με τίτλο «Ενήλικες στο δωμάτιο» δανεισμένο από μια φράση της για εκείνον.

«Η Λαγκάρντ είναι μια κατηγορία μόνη της» παρατηρούν συνεργάτες του Πιερρακάκη και διηγούνται πώς ο νεοεκλεγμένος πρόεδρος του Eurogroup έπεσε κατευθείαν στα βαθιά, όταν ενημερώθηκε ότι πρέπει να συντονίσει τη διαδικασία εκλογής του αντιπροέδρου της ΕΚΤ. «Τι εννοείς διαδικασία;» του απάντησαν οι μόνιμοι συνεργάτες του εκάστοτε προέδρου του οργάνου. «Όλα είναι απεισιμα». Για εκλεγεί κάποιος χρειάζεται τις ψήφους 16 από τους 21 υπουργούς που να αντιπροσωπεύουν το 65% της ευρωζώνης. «Την προηγούμενη φορά η διαδικασία διήρκεσε ένα εξάμηνο» τον προειδοποίησαν. Ο Πιερρακάκης εφίηρε μια διαδικασία, τη συμφώνησε με τους 21 και την ολοκλήρωσε με 6

υποψηφίους σε 2 ώρες. «Well done. Wow!» ήταν το σχόλιο ανώτατου κοινοτικού αξιωματούχου για την ταχύτατη εκλογή του Κροάτη Μπόρις Βούτσιτς.

Εκείνες τις ημέρες στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας ήταν το θέμα της Γροιλανδίας και ο Πιερρακάκης φέρεται να ζήτησε από τα μέλη του Eurogroup να προχωρήσουν γρήγορα γιατί υπάρχει διεθνής κρίση και αν δεν μπορέσουν να εκλέξουν αντιπρόεδρο στην ΕΚΤ, δεν θα τους παίρνει κανένας στα σοβαρά.

Παραδοσιακά το Eurogroup θα εργαζόταν μέχρι τον Ιούνιο με το πρόγραμμα του προηγούμενου προέδρου Πασκάλ Ντόναουχι. Ο νέος πρόεδρος, όμως, έχει ήδη κάνει παρεμβάσεις σε αυτό, αν και η «ατζέντα Πιερρακάκη» θα ξεκινήσει στην απόλυτη εκδοχή της μετά τον Ιούνιο και πέρα από τα μεγάλα θέματα, όπως η εννοποίηση των κεφαλαιαγορών, η συγχώνευση και μεγέθυνση του τραπεζικού συστήματος και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, αναμένεται να επεκταθεί, εκτός από την ενέργεια, σε προβλήματα όπως το στεγαστικό και το κόστος διατροφής, εκεί δηλαδή που σωρεύεται ο πληθωρισμός της καθημερινότητας. «Η Ευρώπη χρειάζεται τώρα στρατηγική διορατικότητα και αποφασιστικότητα. Να ενισώσει την κοινή της άμυνα, να θωρακίσει τις κρίσιμες εφοδιαστικές αλυσίδες και να κατοχυρώσει την ενεργειακή της ασφάλεια. Παράλληλα, πρέπει να προωθήσει πιο γρήγορα στις μεταρρυθμίσεις που θα εδραϊώσουν την οικονομική ισχύ της. Η Ένωση Αποταμίσεων και Επενδύσεων μπορεί να κινητοποιήσει ευρωπαϊκά κεφάλαια προς την παραγωγική οικονομία και την καινοτομία, ενώ το ψηφιακό ευρώ αποτελεί ένα κρίσιμο βήμα για την ευρωπαϊκή νομισματική κυριαρχία. Η απάντηση της Ευρώπης στις προκλήσεις της εποχής πρέπει να είναι βαθύτερη ολοκλήρωση, μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και περισσότερο στρατηγική αυτονομία» πιστεύει ο πρόεδρος του Eurogroup.

Β
Αν η τιμή του πετρελαιού υπερβεί τα 100 δολάρια το βαρέλι και διατηρηθεί εκεί για μεγάλο διάστημα, θα επηρεάσει όλες τις χώρες της ΕΕ, ενώ εκτιμάται ότι αν καταστραφούν οι πλατφόρμες εξόρυξης στον Κόλπο θα είναι σημείο καμπίης για την υψηλή

Με «μοντέλο Γροιλανδίας» απέναντι στον πόλεμο;

«Η παθητικότητα δεν αποτελεί πλέον επιλογή για την Ευρώπη» εκτιμούν αναλυτές - Γιατί η ΕΕ θα αντιμετωπίσει με «μεγαλύτερη επιτυχία» τη νέα κρίση αν επιδείξει την ίδια ενότητα που έδειξε μπροστά στις απειλές του Τραμπ για το αρκτικό νησί

Όταν ο Ντόναλντ Τραμπ απειλσε να καταλάβει τη Γροιλανδία, βρήκε απέναντί του την ΕΕ ενωμένη και υπαναχώρησε. Θα καταφέρουν τα 27 κράτη-μέλη να επιδείξουν την ίδια ομοφωνία όσον αφορά τον πόλεμο στο Ιράν; Η νέα σύγκρουση στη Μέση Ανατολή είναι πιο περίπλοκο ζήτημα για την Ευρώπη, που ήδη αντιμετωπίζει αύξηση του ενεργειακού κόστους, ενώ εντείνεται η ανάγκη να υιοθετηθεί μια ανεξάρτητη και ενιαία ευρωπαϊκή στρατηγική ασφαλείας. Πολλοί αναλυτές θέτουν ως προτεραιότητα την επαναφορά του «μοντέλου της Γροιλανδίας».

Το σαφές κοινό μήνυμα

«Προσωπικά πιστεύω ότι η ΕΕ χειρίστηκε καλά την κρίση της Γροιλανδίας. Το γεγονός ότι οι ευρωπαϊκές χώρες συνεργάστηκαν με ένα σαφές κοινό μήνυμα τελικά κατάφερε να αποτρέψει τον πρόεδρο των ΗΠΑ από τις αυτοκρατορικές του φιλοδοξίες» λέει μιλώντας στο «Βήμα» ο Γκούντραμ Βολφ, συνεργάτης του Ινστιτούτου Bruegel στις Βρυξέλλες.

Επιβεβαιώνοντας ότι η πρόσφατη κρίση της Αρκτικής προσφέρει πολύτιμα μαθήματα, ο Στιβεν Εβερτς, διευθυντής του Ινστιτούτου Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας (EUISS), λέει στο «Βήμα» ότι «πράγματι, στη Γροιλανδία οι ευρωπαίοι ηγέτες αντέδρασαν γρήγορα. Για την ΕΕ, αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είναι σταθερή στην υπεράσπιση των βασικών συμφερόντων και αξιών της, συμπεριλαμβανομένης της υπεράσπισης του διεθνούς δικαίου πατού - Ουκρανία, Γροιλανδία, Μέση

Ανατολή - και της διεθνούς τάξης που βασίζεται σε κανόνες. Αλλά, όταν αυτό δεν είναι εφικτό, πρέπει να είμαστε έτοιμοι να σκεφτούμε, να μιλήσουμε και να δράσουμε με όρους ισχύος. Η παθητικότητα δεν αποτελεί πλέον επιλογή για την ΕΕ».

Πόσο εύκολο είναι όμως για τους ευρωπαίους ηγέτες να επαναλάβουν την ενιαία στάση που είχαν τηρήσει ως προς τη Γροιλανδία; Στις δύο εβδομάδες που διαρκεί ο πόλεμος στο Ιράν, δεν έλειψαν οι διαφοροποιήσεις. Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν επικρίθηκε για πλήρη ευθυγράμμιση με τους στόχους των ΗΠΑ και του Ισραήλ, που καλούν ανοικτά για αλλαγή καθεστώτος στην Τεχεράνη, όπως επικρίθηκε και ο ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ που εναντιώθηκε στις αμερικανοϊσραηλινές επιχειρήσεις.

Του Νίκου Μαρκάτου

Το βρετανικό καταδρομικό «HMS Dragon» ετοιμάζεται να αποπλεύσει από το Πόρτσμουθ για να μετھے στην ευρωπαϊκή ναυτική δύναμη που βρισκεται στην Κύπρο

«Δεν ήταν σοφό που η πρόεδρος της Επιτροπής βγήκε δημόσια τόσο υπέρ της θέσης Τραμπ για αλλαγή καθεστώτος. Δεν είναι ρόλος της να υποστηρίζει κάτι τέτοιο, πόσω μάλλον όταν τα κράτη-μέλη έχουν διαφορετικές απόψεις» προσθέτει ο Βολφ. «Κατά την άποψή μου, δεν μπορούμε να αλλάξουμε το καθεστώς στην Τεχεράνη - όσο κι αν αυτό δεν μας αρέσει. Όσο οι υπάρχουσες δομές εξουσίας διαθεστώτος πολυβόλα, θα τα χρησιμοποιούν για να παραμείνουν στην εξουσία και το έχουν ήδη καταστήσει πολύ σαφές σε όλους τους πολίτες που ήθελαν να δουν αλλαγή, σκοτώνοντας χιλιάδες εξ αυτών».

Πέραν της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, στο τραπέζι μπαίνουν μια σειρά από ζητήματα ασφαλείας. Τα πλήγματα με drones κατά βρετανικών βάσεων στην Κύπρο θέτουν την αμυντική διάσταση σε πρώτο πλάνο. Όμως το κλείσιμο

των Στενών του Ορμούζ - από όπου διέρχεται περίπου το 20% του παγκόσμιου εμπορίου πετρελαίου - φέρνει στο προσκήνιο την ενεργειακή διάσταση.

Τα επόμενα βήματα

«Η ΕΕ δεν επέλεξε αυτόν τον πόλεμο. Ωστόσο, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ήπειρό μας: βλέπουμε τη σύγκρουση να εξαπλώνεται σε όλη την περιοχή, έχουμε γίνει μάρτυρες επίθεσης στην Κύπρο, κράτους-μέλους της ΕΕ, και βιώνουμε τις επιπτώσεις όσον αφορά τις τιμές του φυσικού αερίου και του πετρελαίου» σχολιάζει ο Εβερτς. Ποια θα έπρεπε να είναι η απάντηση της ΕΕ και τι πρωτοβουλίες πρέπει να λάβει για την επίλυση της κρίσης και την απορόφηση των κραδασμών της; «Πρώτον, η ΕΕ πρέπει να επικεντρωθεί σε μια πορεία διπλωματικής αποκλιμάκωσης που να περιλαμβάνει χώρες που, όπως εμείς στην Ευρώπη, δεν ήθελαν αυτόν τον πόλεμο, αλλά "πληρώνουν" τις συνέπειές του - κράτη του Κόλπου, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ινδία, Κίνα και άλλες χώρες. Δεύτερον, η ΕΕ πρέπει να αντιμετωπίσει την ενεργειακή κρίση. Μπορεί να προσφέρει την απαραίτητη βοήθεια για τη διασφάλιση της ελεύθερης ναυσιπλοΐας αξιοποιώντας τις στρατιωτικές επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν στην περιοχή σε συνεργασία με τις ΗΠΑ, το ΗΒ και τα κράτη του Κόλπου».

Και ο Βολφ θέτει άμεσα το ζήτημα της πρόινης μετάβασης. «Πρέπει να εστιάσουμε στην ανταγωνιστικότητα, να επιταχύνουμε την πράσινη μετάβαση. Μόνο έτσι η Ευρώπη θα είναι λιγότερο εξαρτημένη από τα ορυκτά καύσιμα, σε έναν κόσμο που οι ΗΠΑ είναι αναξιοπτος σύμμαχος και η Ρωσία ξεκάθαρος αντίπαλος».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: CHRIS SELLARS/UK MOD CROWN/HANDOUT VIA REUTERS

**ΒΕΡΟΛΙΝΟ, Ανταπόκριση
Ειρήνη Αναστασοπούλου**

«**Χ**αίρομαι που θα γνωρίσω προσωπικά τον Γιώργο Γεραπετρίτη. Θέλουμε να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να ενισχυθούν ακόμη περισσότερο οι γερμανο-ελληνικές σχέσεις. Η Ελλάδα έχει κάνει μεγάλες μεταρρυθμίσεις και επέτυχε καλύτερα οικονομικά δεδομένα από τη Γερμανία». Ο **Αρμιν Λάσσετ** έχει από παλιά πολλά «ελληνικά» σημεία αναφοράς. Θεωρείται πρωτοπόρος της πολιτικής ενσωμάτωσης ξένων στη Γερμανία ως πρώτος υπουργός Ενταξης στο πολυπληθέστερο γερμανικό κρατίδιο της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, στο οποίο αργότερα έγινε πρωθυπουργός.

Πρώτηνος την πολιολιτισμική και ανέδειξε τη συνεισφορά των λεγόμενων γκασταρμπάτερ προκαλώντας, καμιά φορά, κριτική ακόμη και στο ίδιο το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα. «Θυμάμαι πολύ καλά ότι το 2010 δι-οργάνωσα τελετή για τον εορτασμό της 50ης επετείου της συμφωνίας για την πρόληψη εργαζομένων από την Ελλάδα. Ήταν στην ομιλία της παλαιάς Βουλής στη Βόννη».

Ο Λάσσετ, σήμερα πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής, μας δέχθηκε στο γραφείο του με καταπληκτική θέα προς το ιστορικό κτίριο του Ράιχσταγκ, όχι μακριά από την καγκελαρία. Από οικογένεια χωρίς πολιτικό πρόσημο, είναι αυτοδημιούργητος στην πολιτική και δημοφιλής. Και θα μπορούσε να είχε γίνει καγκελάρης, αν δεν μεσολαβούσε μια άτυχη στιγμή, όταν γέλασε κατά τη διάρκεια επίσκεψης ως υποψήφιος καγκελάρης σε περιοχή του κρατίδιου του που επλήγη από πολυήμερες πλημμύρες. Ήταν το 2021. Το περσιτικό του κόστισε την καγκελαρία.

«Προβλήματα κράτους δικαίου στην Τουρκία»

Οι ιδιαίτερες σχέσεις του και με τους τούρκους γκασταρμπάτερ του άφησαν το παρατσούκλι «Τουρκο-Αρμιν». Ίσως αυτό να μεταφράστηκε από ορισμένους ως προτίμηση προς τους Τούρκους, κάτι που ο Λάσσετ δεν παραδέχεται αλλά ούτε προκύπτει από τους ίδιους τους έλληνες μετανάστες. «Ο ιδιαίτερος δεσμός προκύπτει επειδή οι τούρκοι μετανάστες είναι αριθμητικά περισσότεροι. Αλλά η Ελλάδα, ως μέλος της ΕΕ, ήταν πάντα στενός εταίρος μας και τώρα παίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας». Θα μπορούσε να γίνει η Τουρκία μέλος της ΕΕ; «Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν σοβαρά προβλήματα με το κράτος δικαίου» μας λέει. «Γενικά, μια χώρα του μεγέθους της Τουρκίας δεν μπορεί να γίνει δεκτή βραχυπρόθεσμα, με τον τρόπο που είναι οργανωμένη σήμερα η ΕΕ. Το ίδιο ισχύει, παρεμπιπτόντως, και για την Ουκρανία. Το μέγεθος μιας τέτοιας χώρας θα ξεπερνούσε τις δυνατότητες της ΕΕ σήμερα».

Ο γερμανός πολιτικός εντοπίζει θεσμικές αδυναμίες που δυσκολεύουν την ένταξη άλλων

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: REUTERS/ANNEGRET HILSE

Αρμιν Λάσσετ «Η Γερμανία θα βοηθήσει με κάθε τρόπο την Κύπρο»

Ο πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της γερμανικής Βουλής δεν δέχεται ότι το Βερολίνο δεν έδειξε αλληλεγγύη στη Λευκωσία και επικρίνει την Ευρώπη επειδή «δεν παίζει τον ρόλο που θα της άρμοζε» στη διεθνή διπλωματία

χωρών. «Πρώτα απ' όλα, πρέπει να διατηρηθεί η ενότητα των 27», ήδη αρκετά δύσκολο, να εγκαταλειφθεί η αρχή της ομοφωνίας σε πολλά θέματα. Και μόνο τότε θα μπορεί να γίνει λόγος για ένταξη μεγάλων χωρών.

Υπάρχουν βέβαια και πολλά θέματα, όπως ο πόλεμος στο Ιράν και οι σχέσεις με το Ισραήλ, για τα οποία η Τουρκία έχει κάνει επικριτικές δηλώσεις μη αποδεκτές. Παρ' όλα αυτά, θέλουμε να ενισχύσουμε τις δυνάμεις

στην Τουρκία που επιθυμούν στροφή προς την Ευρώπη».

«Η Γερμανία θα βοηθήσει την Κύπρο»

Τον ρωτήσαμε αν βρήκε χρόνο τις

τελευταίες ημέρες να βάλει βενζίνη στο αυτοκίνητο. Χαμογελά. «Το έκανε η γυναίκα μου στο Ααχεν, είχε τύχη, πλήρωσε 1,97 ευρώ το λίτρο, στα περισσότερα βενζινάδικα είναι πάνω από 2 ευρώ. Εάν περάσετε τα σύνορα στο Βέλγιο, πληρώνετε τη βενζίνη 50 λεπτά λιγότερο. Στέκονται ουρά γερμανικά αυτοκίνητα». Οι εξελίξεις στον πόλεμο κατά του Ιράν δεν προσοικνίζονται βέβαια μειώσεις στις τιμές καυσίμων και τα μέτρα που ελήφθησαν, με την απελευθέρωση τμήματος των γερμανικών στρατηγικών αποθεμάτων και περιορισμούς στη τιμή της βενζίνης, δεν θα γίνουν ακόμη αισθητά στην τσέπη των καταναλωτών. Από την άλλη, το τέλος των βομβαρδισμών δεν είναι άμεσα ορατό, ούτε διακρίνεται ο απώτερος στόχος των επιχειρήσεων. «Το Ιράν αποτελεί απειλή για τις γειτονικές του χώρες και για πρώτη φορά έπεσε drone και σε ευρωπαϊκό έδαφος, στην Κύπρο» σημειώνει ο Λάσσετ απορριπτόντας την εντύπωση ότι το Βερολίνο δεν έδειξε αλληλεγγύη στη Λευκωσία. «Η Γερμανία θα βοηθήσει με κάθε τρόπο την Κύπρο, όταν όντως αποτε-λέσει στόχο μεγάλης επίθεσης - αυτό δεν ισχύει προς το παρόν. Εξάλλου η Γερμανία διατηρεί ταξιδάρια στη Λιθουανία, όπου οι χώρες του Νότου είναι λιγότερο επιλεκτικές. Αυτός είναι ευρωπαϊκός επιμερισμός βαρών».

Το ότι η Γερμανία έχει θέσει ως προτεραιότητα τον τερματισμό του πολέμου στην Ουκρανία με συμφωνία δίκαιη και διαρκή είναι διακηρυγμένος στόχος του καγκελαρίου Φρίντριχ Μέρτς. Αλλά πού είναι η Ευρώπη στις διαπραγματεύσεις; Ο Λάσσετ εκνευρίζεται. «Λέμε μεγάλα λόγια για κυριαρχία, να σταθούμε δυνάτοι απέναντι στην Κίνα, τη Ρωσία, τις ΗΠΑ, επεξεργάζομαστε προτάσεις στις Συνόδους Κορυφής αλλά τις μεταφέρουν στη Μόσχα οι κ.κ. Κούσερ και Γουτίγκοφ (ο.σ. σύμβουλοι του Τραμπ). Λέμε ότι η Ευρώπη είναι δυνατή, αλλά δεν είμαστε σε θέση να μιλήσουμε διπλωματικά με τη Ρωσία, όπως συνέβηζε σε όλον τον κόσμο. Το ανέλαβε ο πρόεδρος Μακρόν, θα το ξεκινήσει και καλά θα κάνει».

Πυρηνική ομπρέλα και ανταγωνιστικότητα

Μακριά λοιπόν η ατζέντα στις συνουλίες του Λάσσετ με τον Γιώργο Γεραπετρίτη με τον οποίο θα συναντηθεί την Τρίτη στο Βερολίνο. Περιλαμβάνει και την πυρηνική ομπρέλα του Μακρόν, για την οποία η Γερμανία είναι μεν διατεθειμένη να συζητήσει, αλλά «δεν ξέρουμε ποιο θα είναι το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών στη Γαλλία του χρόνου, γι' αυτό προς το παρόν βασίζομαστε στην αμερικανική προστατευτική ασπίδα». Όπως και την επιστροφή στην πυρηνική ενέργεια. «Το ότι η Ούρουουλα φον ντερ Λάιεν ομολογεί ότι ήταν λάθος στρατηγικής η εγκατάλειψη της είναι ευχάριστο νέο, για χρόνια όμως άλλα μας έλεγαν. Και μετά ο κόσμος εκνευρίζεται και πηγαίνει σε λαϊκιστικά κόμματα».

«Σημεία» του Βερολίνου είναι η προώθηση της ανταγωνιστικότητας, βασικό θέμα στο επόμενο Συμβούλιο Κορυφής των Βρυξελλών στις 19 Μαΐου. Και εδώ η συμβολή της Ελλάδας είναι καθοριστική. «Χρειάζονται πρωθυπουργοί που να την υποστηρίζουν με πάθος, και ο έλληνας πρωθυπουργός ανήκει σε αυτή την κατηγορία jazz με τον γερμανό καγκελάρη» λέει ο Λάσσετ.

REUTERS/NADJA WOHLEREN

«Στις συνόδους κορυφής λέμε μεγάλα λόγια για κυριαρχία, αλλά δεν είμαστε σε θέση να μιλήσουμε διπλωματικά» αναφέρει ο πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της γερμανικής Βουλής, ενώ τονίζει ότι ο τερματισμός του πολέμου στην Ουκρανία είναι στόχος του καγκελαρίου Φρίντριχ Μέρτς (φωτογραφία) και αναρωτιέται «πού είναι η Ευρώπη»

Ο Γ΄ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
Η γεωπολιτική ανάλυση

Αμερικανικό πολεμικό πλοίο εκτοξεύει κατευθυνόμενο πύραυλο κατά του Ιράν

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: DVIDS/HANDOUT VIA REUTERS

«Το Ιράν δεν έχει κάνει ακόμη εκτεταμένη χρήση του αποθέματος πυραύλων cruise ούτε ορισμένων από τις ασύμμετρες δυνατότητές του» εκτιμά μιλώντας στο «Β» ο δρ Μπάστιαν Γκίγκριτς, γενικός διευθυντής και CEO της δεξαμενής σκέψης The International Institute for Strategic Studies (IISS) στο Λονδίνο. Ο δρ Γκίγκριτς μός μιλάει για τον πόλεμο στο Ιράν αλλά και για το κατά πόσο η ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία έχει μέλλον.

Δρ Γκίγκριτς, υπάρχει σαφής εικόνα για τη βαλλιστική ικανότητα του Ιράν;

«Πριν από τον 12ήμερο πόλεμο του περασμένου Ιουνίου, τα επιχειρησιακά αποθέματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν υπολογιζόταν ότι κυμαίνονταν μεταξύ 2.000 και 3.000 και ο μηνιαίος ρυθμός παραγωγής τους βρισκόταν μεταξύ 50 και 70 τον μήνα. Υπολογιζόταν επίσης ότι το Ιράν διέθετε περίπου 400 εκτοξευτές για αυτούς τους πυραύλους. Το Ιράν έχει πλέον εκτοξεύσει περισσότερους από 700 βαλλιστικούς πυραύλους. Ακόμη πιο σημαντικό είναι ότι η εκστρατεία του Ισραήλ και τον ΗΠΑ έχει στοχεύσει επιτυχώς εκτοξευτές, υποβαθμίζοντας την ιρανική ικανότητα σε αξιοσημείωτο βαθμό καθώς εκτιμάται ότι απεμένουν 100-200 εκτοξευτές. Οι ΗΠΑ και το Ισραήλ έχουν δείξει ότι μπορούν να υπαγορεύουν τον ρυθμό των επιχειρήσεων. Το Ιράν όμως δεν έχει κάνει ακόμη εκτεταμένη χρήση του αποθέματος πυραύλων cruise ούτε ορισμένων από τις ασύμμετρες δυνατότητές του και εξακολουθεί να διαθέτει επιλογές για κλιμάκωση».

Η αλλαγή ηγεσίας υπό τον Μοτζίρτζα Χαμενέϊ επηρεάζει το πυρηνικό πρόγραμμα, και αν ναι, με ποιον τρόπο;

«Έχει επηρεάσει ένας σκληροπυρηνικός διάδοχος, πιθανότατα πρόδρομος να αποδείξει ότι το καθεστώς όχι μόνο έχει επιβιώσει μέχρι στιγμής αλλά παραμένει οθεναρά προσσηλωμένο στο να επιβάλει κόστος στη Δύση. Παραμένει άγνωστο ποιά βρίσκεται η απόθεμα του Ιράν σε ουράνιο εμπλουτισμένο σε υψηλό βαθμό. Το πώς ο πόλεμος επηρεάζει την πορεία του ιρανικού πυρηνικού προγράμματος είναι επίσης άνω-

στο σε αυτό το στάδιο. Σίγουρα, η ικανότητα του Ιράν να αναπτύξει πυρηνικά όπλα έχει αποδυναμωθεί, ανεξάρτητα από το πώς θα τελειώσει ο πόλεμος, και αυτό περιορίζει τις επιλογές όποιου βρίσκεται στην εξουσία. Μια ανησυχία είναι ότι τυχόν κενό εξουσίας στην Τεχεράνη θα μπορούσε να δημιουργήσει κινδύνους διάδοσης πυρηνικού υλικού, τεχνολογίας και γνώσης».

Περνώντας στην Ευρώπη και βλέποντας ένα έλλειμμα ηγεσίας σχετικά με τον πόλεμο, με εξαίρεση την Γαλλία σε έναν βαθμό, διαβλέπετε ευκαιρίες για μεγαλύτερη ενοποίηση μεταξύ των μεγάλων ευρωπαϊκών αμυντικών βιομηχανιών;

«Η έρευνα του IISS δείχνει ότι μεταξύ 2022 και 2025 περίπου το 53% των δαπανών αμυντικών προμηθειών για στρατιωτικές πλατφόρμες από ευρωπαϊκά κράτη κατευλήθηκε σε ευρωπαϊκές εταιρείες. Ένα επιπλέον 36% κατευλήθηκε στις ΗΠΑ, με ιδιαίτερη έμφαση στη στρατιωτική αεροναυπηγική. Η Ευρώπη διαθέτει ικανή αμυντική βιομηχανία και τα κράτη-μέλη εφαρμόζουν αλλαγές για να επτακύνουν τις προμήθειες, καθώς αυξάνουν τις δαπάνες προκείμενου να καλυφθούν οι νέοι στόχοι του ΝΑΤΟ. Ωστόσο, περισσότερες χώρες δίνουν πλέον προτεραιότητα σε προμήθειες από εγχώρια ή ευρωπαϊκή βιομηχανία. Οι ανησυχίες σχετικά με την ασφά-

Μπάστιαν Γκίγκριτς «Το Ιράν διαθέτει ακόμη δυνατότητες κλιμάκωσης»

Ο επικεφαλής του International Institute for Strategic Studies (IISS) αναλύει τις επιθετικές ικανότητες της Τεχεράνης, εξηγεί την περίπλοκη εικόνα της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας και σχολιάζει τη στρατιωτική ισχύ Ρωσίας και Κίνας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ του Μάνο Καρατράγκη

λεια εφοδιασμού οδηγούν τις χώρες στη δημιουργία κυρίαρχων βιομηχανικών δυνατοτήτων, συμβάλλοντας έτσι σε ένα πιο κατακερματισμένο τοπίο. Οι αμυντικές προμήθειες εξακολουθούν να καθορίζονται από εθνικές πολιτικές προτεραιότητες και η εθνικά προσανατολισμένη νομοθεσία, οι προδιαγραφές και η βιομηχανικές πολιτικές συνεχίζουν να περιορίζουν τις συνεργατικές προμήθειες».

Υπό αυτό το πρίσμα, αναδύεται η Γερμανία ως ο κύριος υπερασπιστής της ηπείρου περισσότερο από 75 χρόνια μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο;

«Η Γερμανία διαθέτει πλέον τον τέταρτο μεγαλύτερο αμυντικό προϋπολογισμό στον κόσμο, μετά τις ΗΠΑ, την Κίνα και τη Ρωσία. Εκοντας δαπανήσει κάτω από το 2% του ΑΕΠ για την άμυνα μόλις το 2024, η Γερμανία έχει ήδη ανακοινώσει σχέδια για να φτάσει τον νέο στόχο του ΝΑΤΟ, δηλαδή δαπάνες ύψους 3,5% του ΑΕΠ για βασικές αμυντικές δυνατότητες έως το 2029. Το 2025 η Γερμανία αντιπροσώπευε το 25% τις συνολικές αυξήσεις των αμυντικών δαπανών στην Ευρώπη».

Απειλείται η Ευρώπη από τη Ρωσία αν η Ουκρανία χάσει τον πόλεμο;

«Η απειλή της Ρωσίας προς την Ευρώπη, που προέρχεται από τα όπλα μεγάλου βεληνικού της, αυ-

ξάνεται. Ακόμη και βασικά συστήματα, όπως το Geran-2 (μη επανδρωμένο αερόχημα επίθεσης μιας κατευθυνσης), η εκσυγχρονισμένη ρωσική έκδοση του ιρανικού Shaheh-136, θα μπορούσαν να πληξούν στόχους σε ολόκληρη την Ευρώπη σε εμβέλεια 2.000 χιλιομέτρων. Το IISS εκτιμά ότι έως το 2030 – εάν η παραγωγή και η στρατολόγηση συνεχιστούν με τον ίδιο ρυθμό – η Ρωσία θα είναι σε θέση να καλύψει τα κενά που υπάρχουν μεταξύ του σημερινού ανθρώπινου δυναμικού και εξοπλισμού της και εκείνων που απαιτούνται για να καλύψουν τη νέα, διευρυμένη δομή δυνάμεών της. Δεν υπάρχουν αρκετές ενδείξεις ότι η ικανότητα της Ρωσίας να συνεχίσει τον πόλεμο κατά της Ουκρανίας για πέμπτο έτος έχει μειωθεί ενώ, την ίδια στιγμή, η απειλή της Ρωσίας προς την ευρύτερη Ευρώπη αυξάνεται».

Θα κλείσω με την Κίνα, σύμμαχο της Ρωσίας. Πόσο σύντομα πιστεύετε ότι θα μπορούσε να αποκτήσει την ικανότητα να περιορίσει τις επιχειρήσεις των ΗΠΑ στη Νότια Σινική Θάλασσα;

«Η ταχεία διακλαδική στρατιωτική ανάπτυξη της Κίνας αναδείχθηκε στη στρατιωτική παρέλαση της "Ημέρας της Νίκης" τον Σεπτέμβριο. Ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός παρουσίασε για πρώτη φορά τον πλέον επιχειρησιακό αεροεκτοξευόμενο βαλλιστικό πύραυλο JL-1, βασικό στοιχείο της αναδυόμενης πυρηνικής τριάδας του. Το κινεζικό Ναυτικό εντάξε σε υπηρεσία το μεγαλύτερο και πιο ικανό αεροπλανοφόρο του, το Φουτσιαν, μαζί με τουλάχιστον εννέα νέα μεγάλα πλοία επιφανείας. Δέκα νέα πυρηνόκινητα υποβρύχια καθελύκκινα μεταξύ 2021 και 2025. Η Κίνα ξεκπασε το αμερικανικό Ναυτικό τόσο σε αριθμό οκαρών όσο και σε εκτόπιση κατά την ίδια περίοδο. Πέρα από την ανάπτυξη της επόμενης γενιάς επανδρωμένων και μη επανδρωμένων μαχητικών αεροσκαφών, η κινεζική Αεροπορία προχώρησε στην εισαγωγή σύγχρονων μαχητικών. Το IISS εκτιμά ότι η Κίνα διαθέτει πλέον τον μεγαλύτερο στόλο μαχητικών αεροσκαφών χαμηλής παρατηρησιμότητας στην περιοχή Ασίας – Ειρηνικού. Ο εκσυγχρονισμός των κινεζικών ενόπλων δυνάμεων συνεχίζεται με ταχείς ρυθμούς».

Ο Γ' ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ
Η «ανταπόκριση» από το Ιράν

Καπνοί διακρίνονται σε διάφορα σημεία της Βηρυτού καθώς ο ισραηλινός στρατός βομβαρδίζει την πόλη στην προσπάθειά του να πλήξει τη λεζαμπολιά

Ο ιστορικός **Αράς Αζίζι**, που γεννήθηκε στην Τεχεράνη το 1988, ζει στις ΗΠΑ από 20 ετών. Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο του Γέιλ, με τα διδακτορικούς υπότροφους και συγγραφέας βιβλίων για το Ιράν, το πιο πρόσφατο εκ των οποίων έχει τίτλο «What Iranians Want: Women, Life, Freedom» («Τι θέλουν οι Ιρανοί: Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία», Oneworld, 2024) είναι επίσης συνεργάτης του περιοδικού «The Atlantic». Ο Αζίζι μιλάει στο «Βήμα» με αφορμή τις εξελίξεις στο Ιράν.

Μέλη της οικογένειάς σας ζουν στο Ιράν. Πώς είναι σήμερα η καθημερινή ζωή στη χώρα;

«Όπως είναι η καθημερινότητα μιας χώρας που βομβαρδίζεται. Οι περισσότερες δουλειές έχουν σταματήσει και πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει το εισόδημά τους. Τα βασικά αγαθά εξακολουθούν να υπάρχουν, όμως το οικονομικό πρόβλημα είναι τεράστιο. Πολλοί άνθρωποι δεν έχουν δουλειά εδώ και μήνες γιατί και πριν ξεσπάσει ο πόλεμος υπήρχαν διαδηλώσεις, είχε διακοπεί το Διαδικτυο και επικρατούσε γενική αστάθεια».

Πώς βλέπετε να εξελίσσονται τα πράγματα;

«Η κατάσταση είναι εξαιρετικά σταθής. Έχουν χαθεί πολλές ανθρώπινες ζωές. Και μέχρι στιγμής, το καθεστώς έχει διατηρήσει τη συνοχή και την ενότητα του. Η συνέχιση του πολέμου θα μπορούσε να απειλήσει τη σταθερότητα και την εδαφική ακεραιότητα του Ιράν».

Στη συζήτηση για την επόμενη μέρα στο Ιράν, αναφέρεται συχνά και ο γιος του Σάχη ως πιθανός ηγέτης.

«Ο γιος του Σάχη, ο Ρεζά Πακλαβί, είναι σημαντικό ηγέτης της αντιπολίτευσης και έχει πολλούς υποστηρικτές μέσα στο Ιράν. Ωστόσο, δεν έχει δείξει την ικανότητα να οργανώσει αποτελεσματικά ένα πολιτικό κίνημα. Διαθέτει ένα κίνημα, αλλά δεν έχει οργανωμένη δομή ούτε αποτελεσματική πολιτική ηγεσία. Είναι απίθανο να αποτελέσει βασικό παράγοντα στις εξελίξεις».

Ο γιος του Χαμενεΐ, ο Μοτζταμπά, είναι τόσο σκληροπυρηνικός όσο τον περιγράφουν;

Αράς Αζίζι «Ο Τραμπ θα έβρισκε και στην Τεχεράνη μια Ροντρίγκες αν...»

Ο ιρανόσ ιστορικός λέει ότι ο αμερικανός πρόεδρος θα μπορούσε να πετύχει τους στόχους του με ειρηνικά μέσα, εκτιμά ότι οι ΗΠΑ αιφνιδιάστηκαν από την ανθεκτικότητα του καθεστώτος και φοβάται τον εμφύλιο

«Ο Μοτζταμπά Χαμενεΐ είναι μια άγνωστη προσωπικότητα, παρέμεινε πάντα στο παρασκήνιο. Δεν έχει εμφανίσει ποτέ δημόσια ομιλία. Την Πέμπτη, έστειλε το πρώτο του μήνυμα χωρίς να εμφανιστεί δημοσίως. Δεν υπάρχει ηχητικό μήνυμά του, ούτε βίντεο, μόνον ένα γραπτό κείμενο. Δεν είναι σαφές ποια ακριβώς είναι η κατάσταση του. Υπάρχουν ενδείξεις ότι μπορεί να είναι πολύ σοβαρά τραυματισμένος. Η δήλωσή του δεν περιέχει καμία υποσχέση για μεταρρύθμιση. Ζητεί την καταστροφή του Ισραήλ και απειλεί τις γειτονικές χώρες. Φαίνεται ότι συνεχίζει τις πολιτικές του πατέρα του. Η πραγματική εξουσία όμως δεν βρίσκεται στα χέρια του, αλλά στο Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας».

Οι Φρουροί της Επανάστασης δεν ελέγχουν την εξουσία;

«Οι Φρουροί της Επανάστασης είναι ένα σώμα εντός του οποίου υπάρχουν διαφορετικά δίκτυα. Στην πραγματικότητα, το κέντρο λήψης των αποφάσεων είναι το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας, στο οποίο συμμετέχουν οι Φρουροί της Επανάστασης αλλά και οι υπουργοί Εξωτερικών Αρμπίς Αραγκτσι».

Θεωρείτε ότι οι ΗΠΑ υποτίμησαν την αντίδραση του ιρανικού καθεστώτος στις επελάσεις;

«Πιθανώς. Ίσως δεν περίμεναν ότι το Ιράν θα διέυρνε τη σύγκρουση τόσο γρήγορα όσο το έκανε, καθώς

ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ στη Μαρίλια Παπαθανασίου

επιτέθη στο αεροδρόμιο του Ντουμπάϊ ήδη από την πρώτη ημέρα του πολέμου. Επίσης οι ΗΠΑ ίσως να μην ανέμεναν ότι το καθεστώς θα διαπύρρυνε τη συνοχή του, ίσως να μην φανταζόνταν ότι αν σκοτωνόταν ο Χαμενεΐ, ο ηγέτης που θα τον διαδεχόταν θα στηριζόταν από όλα τα διαφορετικά στοιχεία του καθεστώτος».

Ο Τραμπ πίστευε πως η κατάσταση στο Ιράν θα εξελισσόταν όπως στη Βενεζουέλα. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ του Ιράν και της Βενεζουέλας;

«Προφανώς. Παρά ταύτα, αν ο Τραμπ ήθελε να επιτύχει στο Ιράν μια εκδοχή μετάβασης τύπου Βενεζουέλας, θα μπορούσε ίσως να το καταφέρει. Αυτό όμως θα απαιτούσε εξαιρετικά επιδέξια διπλωματία, ελγμπος ανάμεσα στις διαφορετικές πολιτικές φατρίες του Ιράν, δεξιώτητες και πολιτικούς χειρισμούς που δεν έχουμε δει από τον αμερικανό πρόεδρο. Αν όμως η προσδοκία του ήταν ότι θα σκότωνε έναν ηγέτη και ο επόμενος απλώς θα λειτουργούσε όπως ο Ντέλυ Ροντρίγκες (ο.σ.ν αντιπρόεδρος του Νικολά Μαδούρο, η οποία συνεργάστηκε με τις ΗΠΑ) στη Βενεζουέλα, τότε αυτό ήταν κοντόφθαλμο. Ωστόσο υπάρχουν πρόσωπα που θα μπορούσαν να παίξουν έναν παρόμοιο ρόλο, που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σαν μια "Ντέλυ Ροντρίγκες" στο ιρανικό σύστημα».

Ποια θα μπορούσαν να είναι αυτά τα πρόσωπα;

«Ο Αλί Λαριτζανί, σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας, ο Χασάν Ρουσανί, πρώην πρόεδρος του Ιράν, ο Μοχάμεντ Γκαλιμπάφ, πρόεδρος του Κοινοβουλίου. Η κατάσταση στο Ιράν είναι πολύ πιο περίπλοκη σε σχέση με τη Βενεζουέλα εξαιτίας των βασικών πολιτικών που ακολουθεί η Τεχεράνη, συμπεριλαμβανομένων και των σχέσεων με το Ισραήλ. Ωστόσο, πολλά στοιχεία του ιρανικού καθεστώτος ήταν πολύ δεκτικά στο να συνεργαστούν με τον Τραμπ».

Γιατί ο Τραμπ επέλεξε να μη συνεργαστεί μαζί τους; Εξαιτίας του Ισραήλ;

«Το Ισραήλ ασφαλώς πίεζε τον Τραμπ. Αλλά πιστεύω επίσης ότι ο αμερικανός πρόεδρος δεν είχε την υπομονή που απαιτούσαν οι εναλλακτικές λύσεις. Χρειάζονταν μια πιο υπομονετική προσέγγιση, αλλά θα υπήρχαν ακόμη πολλές επιπλοκές ενώ και οι Ισραηλινοί θα παρέμεναν δυσορεστημένοι. Οι Ισραηλινοί ίσως και να απειλούσαν ότι θα δρούσαν μόνοι τους. Θυμίζω ότι το Ιράν και οι ΗΠΑ βρίσκονταν εν μέσω διαπραγματεύσεων, όταν οι ΗΠΑ επιτέθηκαν. Προφανώς ο Τραμπ δεν ήταν ικανοποιημένος με την πορεία των διαπραγματεύσεων και επέλεξε τον δρόμο του πολέμου».

Πόσο δύσκολη είναι η μετάβαση του Ιράν στη δημοκρατία;

«Παραμένει ένα πολύ δύσκολο σενάριο. Το χειρότερο βέβαια θα ήταν ένας εμφύλιος πόλεμος και η διάλυση της χώρας, η κυριαρχία τοπικών πολεμάρχων, κάτι που ελπίζω να αποφευχούμε».

Υπάρχει σοβαρή απειλή εμφύλιου πολέμου στο Ιράν;

«Ναι, γιατί θα μπορούσαν να ενεργοποιηθούν εθνοτικές πολιτικοφιλικές ή άλλες ομάδες ένοπλων οργανώσεων, όπως οι Μοτζαχεντίν Χαλε (ο.σ.ν Μοτζαχεντίν του Λαού, εξεζητημένη ένοπλη αντιστασιακή οργάνωση) που θα μπορούσαν να προχωρήσουν σε βομβιστικές επελάσεις στις ιρανικές πόλεις. Υπάρχουν εκτιμήσεις ότι τις επόμενες μέρες πολλοί θα έχουμε επίθεση σε κάποια πόλη. Επίσης υπάρχουν πρόσωπα, όπως ο Σαέντς Αμπντούλ του Πακλαβί, ο Σαέντ Γκασεμιτζάντ, που ενθαρρύνει τον εμφύλιο πόλεμο, καλώντας τους φοιτητές να επιτεθούν με μολότοφ στους "εχθρούς του λαού"».